Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100205

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попков Денис Олександрович

2. Popkov Denys Oleksandrovich

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Політологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-12-2021

Спеціальність за освітою: політологія

Місце роботи здобувача: Східний апеляційний господарський суд

Код за ЄДРПОУ: 42259888

Місцезнаходження: пр. Незалежності, 13, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61058, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.051.049

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 11.15.23

Тема дисертації:

1. Політико-інституційні засоби консолідації розколотого суспільства

2. Political and institutional means for the consolidation of a split society

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена дослідженню політико-соціального феномену розколотого суспільства за ознаками, які становлять ризик для цілісності держави. Актуальність теми зумовлена тенденціями деетатизації під впливом поглиблення глобалізаційних та транзитологічних процесів, ренесансом примордіальних ідентичносних орієнтирів, кількістю та наслідками конфліктів на релігійному та етнічному ґрунті, а також збройним конфліктом, що триває на Сході України. Обґрунтовано визначення розрізняльних маркерів етнічної, лінгвістичної та релігійної (конфесійної) належності у якості ліній розмежування, розкол за якими загрожуватиме цілісності гетерогенної системи «соціум-політія». Доведено можливість зведення трьох виокремлених ідентичносних належностей до однієї етнічної категорії, за визначенням С. Широкогорова, та переваги його дефініції над визначенням М. Вебера. Встановлено обмеження концепції розмежувань Ліпсета – Роккана та запропоновано концептуалізацію наукової дефініції «суспільний розкол» із побудовою динамічної моделі на прикладі математичного маятника (Аналогія ІІІ) та локалізацією конфліктної складової. Уперше досліджено точку біфуркації в цій моделі за допомогою концепту

«етноцентруму» В. Самнера та В. Мюльмана як базової структури етнічного феномену. Роль держави у формі «прихильності» до однієї з сторін у суспільному протистоянні досліджена через порівняння із судочинством (Аналогія IV). Запропоновано визначення варіантів стратегій етнічних спільнот під час соціального розколу за допомогою пояснювальної моделі, побудованої з використанням концепту «захоплена держава» А. Гржимала-Буссе, «символічного капіталу» П. Бурдьйо та концепції А. Хіршмана – С. Фінера індивідуальної стратегії поведінки відносно формальних правил у несприятливих умовах. Запропоновано визначення демократичності як ознаки допустимості засобів подолання суспільного розколу через наявність сукупності умов, що випливають із концепту «агонізм» Ш. Муфф. Визначено основні течії в політологічній літературі концепцій розв'язання конфліктів у розколотому суспільстві та принципів постконфліктного інституційного регулювання демократичної спрямованості, а також розкрита їх сутність. Запропоновано використання комплексу критеріїв оцінки прийнятності (КОП) імплементації рекомендацій концепцій консолідації суспільства в конкретній гетерогенній системі «соціум-політія»: суверенність (1); економічність (2) та комплексний взаємозв'язок трьох аспектів - оперативність (3а), ефективність (3б) і стійкість (3в), яке дозволило сконцентрувати увагу подальшої наукової розвідки на рекомендаціях і теоретичних засадах напряму «розподіленого правління». Визначено необхідність здатності виборчої системи забезпечувати легітимність влади задля консолідації розколотого суспільства і стабілізації політії та здійснено з'ясування природи опосередкованого виборчою системою процесу збирання-делегування часток народного суверенітету, носієм якого є кожен громадянин окремо, через порівняння з інститутом представництва у юриспруденції (Аналогія V). Сформульовані критерії легітимності рішення для сприйняття спільнотою, від імені якого воно ухвалюється: інклюзивність (як противага конфліктної стратегії «інтенсивної ексклюзії») - участь усіх членів колективу (звісно, враховуючи загальновизнані вимоги щодо правосуб'єктності за віком та станом психічного здоров'я) у вироблені рішення; універсальна репрезентативність - об'єктивне охоплення і включення у підсумковий результат усіх індивідуальних точок зору–персональних воль виборців». Розглянуто проблематику актуальної (поточної) легітимності представницького органу влади, яка невиправдано перебуває на периферії уваги при дослідженнях дизайну електоральних систем через визначені «презумпції», хибність яких доведена у світлі Аналогії V. Розглянута очікувана співсуспільною та інтегративною моделями та дійсна роль партіоми у розколотому суспільстві та проведений аналіз «точок перетинання» партій і етнічних спільнот. Обґрунтована необхідність у зв'язку з неможливістю запропонувати спільний «образ минулого» запровадити етнополітику за принципом «єдність у різноманітності» , а становлення модерної української політичної нації підкорити спрямованості у спільне майбутнє демократичного поліетнічного суспільства. Запропонована і обґрунтована необхідність імплементації конкретних політичних інститутів, які в реаліях України сприятимуть досягненню такої угоди та гарантуватимуть консолідацію розколотого суспільства.

2. This thesis is devoted to the study of the political and social phenomenon of a split society based on the characteristics that pose a risk to the integrity of the state. The relevance of the topic is predicated by the tendencies of de- etatization induced by the deepening globalization and transitological processes, the renaissance of primordial identity markers, the number and consequences of religious and ethnic conflicts, as well as by the ongoing armed conflict in Eastern Ukraine. The definition of differentiating markers of ethnic, linguistic, and religious (confessional) affiliation as lines of demarcation, a division along which would threaten the integrity of the «society-polity» heterogeneous system has been substantiated. The possibility of assigning the three identified affiliations to one ethnic category according to S. Shirokogoroff's definition as well as the advantages of his definition over that of Weber have been proved. The limitations of the Lipset-Rokkan concept of delineation are established and the conceptualization of the scientific definition of the «social division» with the construction of a dynamic model on the example of the mathematical pendulum (Analogy III) and localization of the conflictual component is proposed. The bifurcation point in this model employing W. Sumner's and W. Mühlmann's «ethnocentrism» concept as the basic structure of the ethnic phenomenon is investigated for the first time. The role of the state in the form of «favourability» to one of the parties in a social confrontation is explored through a comparison with judicial proceedings (Analogy IV). The definition of variants of ethnic communities' strategies

during the social division is proposed using an explanatory model built on the concept of «state capture» by A. Grzymala-Busse, «symbolic capital» by P. Bourdieu, and the concept of A. Hirschman - S. Finer individual strategy of behavior in relation to formal rules in adverse conditions. It is proposed to define democratism as characteristics of admissibility of means of overcoming social division due to the presence of a set of conditions derived from the concept of «agonism» by C. Mouffe. The main courses in the political science literature of the concepts of conflict resolution in a divided society and the principles of post-conflict institutional regulation of democratic orientation are defined, and their essence is also identified. The use of criteria set for the evaluation of the implementation of the recommendations of the social consolidation concepts in a particular heterogeneous «society-polity» system is proposed: sovereignty (1); economical efficiency (2) and the complex interrelation of the three aspects — rapidness (3a), effectiveness (3b), and sustainability (3c), which allowed to focus further scientific exploration on the recommendations and theoretical foundations of the «power-sharing» domain. The need for the ability of the electoral system to ensure the legitimacy of power to consolidate a divided society and stabilize the polity has been determined, and the nature of the electoral system-mediated process of assembly and delegation of shares of popular sovereignty, carried by each citizen individually, has been clarified through comparison with the institution of representation in jurisprudence (Analogy V). The criteria of legitimacy of a decision for its reception by the community on whose behalf it is taken are formulated: inclusiveness (as opposed to the conflict strategy of «intense exclusion») — the participation of all members of the collective (naturally, considering the generally recognized requirements for legal capacity by age and mental health) in the formulation of a decision; universal representation — objective coverage and inclusion of all individual points of view — the personal freedoms of voters in the final result. The problems of the actual (current) legitimacy of the representative body of power are considered, which are unjustifiably neglected in studies of the design of electoral systems through certain «presumptions», the fallacy of which is proven in light of Analogy V. The role expected by the co-social and integrative models and the actual role of a party system in a divided society are examined and the "points of intersection" of parties and ethnic communities are analyzed. The necessity to introduce ethnopolitics on the principle of «unity in diversity» and to direct the formation of the modern Ukrainian political nation to the common future of a democratic multi-ethnic society in connection with the inability to offer a common «image of the past» is substantiated. The necessity of the implementation of the specific political institutions, which in the Ukrainian reality will contribute to the attainment of such a contract and ensure the consolidation of a divided society, is proposed and substantiated.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаповаленко Марина Володимирівна

2. Shapovalenko Maryna Volodymyrivna

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бурдяк Віра Іванівна

2. Burdiak Vira Ivanivna

Кваліфікація: д.політ.н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романюк Анатолій Семенович

2. Romanyuk Anatoliy Semenovych

Кваліфікація: д.політ.н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кононенко Валерій Петрович
2. Kononenko Valerii Petrovych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вінникова Наталія Анатоліївна
2. Vinnykova Nataliya Anatoliivna

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Фісун Олександр Анатолійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Фісун Олександр Анатолійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.